

ZASTĘPCA
DYREKTORA GENERALNEGO
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

KANCELARIA SENATU

03980200765324
RPW/7104/2023 P zał
2023-03-30 rej Bronisz Karol

Warszawa, dnia 24 marca 2023 r.

BDG.070.23.2023.KS

Pan
prof. Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wiejska 6/8
00 – 902 Warszawa

Scenariusz Powie Marszałku

W odpowiedzi na pismo o sygn. BPS/043-59-2090/23 z dnia 23 lutego 2023 r., przy którym przesłany został tekst oświadczenia złożonego przez senatora Krzysztofa Breję dotyczącego tragicznego zdarzenia mającego miejsce w Zakładzie Karnym w Rzeszowie w dniu 22 lutego 2022 r., uprzejmie przedstawiam, co następuje:

Mając na względzie konieczność zapewnienia wszystkim funkcjonariuszom i pracownikom Służby Więziennej możliwie najwyższego poziomu bezpieczeństwa informuję, że kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości w uzgodnieniu z kierownictwem formacji podjęło decyzję o przeprowadzeniu gruntownej reformy funkcjonowania Służby Więziennej. W celu wypracowania kompleksowych rozwiązań organizacyjnych zmierzających do zagwarantowania porządku i bezpieczeństwa na terenie jednostek organizacyjnych po tragicznym zdarzeniu mającym miejsce w Zakładzie Karnym w Rzeszowie, powołany został zespół funkcjonariuszy składający się z przedstawicieli aresztów śledczych, zakładów karnych, okręgowych inspektoratów Służby Więziennej i Centralnego Zarządu Służby Więziennej reprezentujących działy ochrony, penitencjarny, ewidencji, kwatermistrzowski, informatyki i łączności oraz organizacyjno-prawny.

Intensywne prace zespołu pozwoliły na wstępne przygotowanie szeregu rozwiązań, których podstawowym celem jest zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na terenie jednostek organizacyjnych Służby Więziennej. Opierając się na wypracowanych propozycjach zmian, kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości i Służby Więziennej podjęło decyzję o wprowadzeniu daleko idących zmian dotyczących m.in. stosowanych rozwiązań architektonicznych i wsparcia elektronicznego, systemu szkoleń i ochrony prawnej funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz bloku rozwiązań o charakterze organizacyjno-logistycznym i kadrowym.

Podjęta w 2016 roku modernizacja formacji dała mocną podstawę pod generalną przebudowę polskiego więziennictwa. Uchwalone w 2022 r. przez Sejm ustawy opierające się w dużej części na ustaleniach wskazanego powyżej zespołu funkcjonariuszy składają się na kompleksowy program reform pn. „Nowoczesne więziennictwo”. Nowe przepisy zostały

wprowadzone m.in. do Kodeksu karnego wykonawczego, Kodeksu karnego, ustawy o Służbie Więziennej i ustawy regulującej pracę więźniów.

Bezpieczeństwo funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej stanowi priorytet dla kierownictwa formacji. Zapewnienie prawidłowych warunków technicznych, organizacyjnych, kadrowych i finansowych, dzięki czemu możliwym jest wykonywanie ustawowych zadań Służby Więziennej, jest najistotniejszym wyzwaniem stojącym przed wszystkimi funkcjonariuszami, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonariuszy pełniących służbę na stanowiskach kierowniczych. Z tego powodu od czasu tragicznego zdarzenia w Rzeszowie zintensyfikowane zostały działania mające na celu wdrożenie we wszystkich jednostkach organizacyjnych więziennictwa rozwiązań wypracowanych przez grono ekspertów, dzięki czemu istotnie zwiększone zostało bezpieczeństwo osobiste funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.

Ad. 1-2

Odnosząc się do procedur i powszechnie obowiązujących przepisów prawa dotyczących postępowania z osobami pozbawionymi wolności pragnę podkreślić, że zgodnie z ustawą z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej do zadań formacji należy realizacja, na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy, zadań w zakresie wykonywania tymczasowego aresztowania oraz kar pozbawienia wolności i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności. Do podstawowych zadań Służby Więziennej należy prowadzenie oddziaływań penitencjarnych i resocjalizacyjnych wobec osób skazanych na karę pozbawienia wolności, przede wszystkim przez organizowanie pracy sprzyjającej zdobywaniu kwalifikacji zawodowych, nauczania, zajęć kulturalno-oświatowych, zajęć z zakresu kultury fizycznej i sportu oraz specjalistycznych oddziaływań terapeutycznych. Zadania te sprzyjać mają przede wszystkim podstawowemu celowi wykonywania kary pozbawienia wolności, a więc wzbudzeniu w skazanym woli współdziałania w kształtowaniu jego społecznie pożądaných postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego i tym samym powstrzymania się od powrotu do przestępstwa.

Dla realizacji wymienionych powyżej zadań Służba Więzienna wyposażona została we własną strukturę organizacyjną, w ramach której wyodrębnia się poszczególne pionos służby, a w nich stanowiska, w tym stanowisko psychologa. W zakładach karnych i aresztach śledczych psychologos wykonyją swoje obowiązki w ramach działu penitencjarnego, działu terapeutycznego, w ośrodkach diagnostycznych, w oddziałach psychiatrii sądowej i w domach dla matki i dziecka. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, oddziaływania penitencjarne prowadzi się w formie indywidualizowanych działań dostosowanych do psychofizycznych właściwości skazanego, a także działań wobec grupy skazanych. Psycholog prowadzi badania psychologiczne, udziela pomocy psychologicznej oraz obejmuje skazanych odpowiednimi oddziaływaniami psychokorekcyjnymi lub terapeutycznymi, co oznacza, że swoje zadania realizuje w bezpośrednim kontakcie z osobami pozbawionymi wolności poprzez prowadzenie indywidualnych rozmów lub w trakcie zorganizowanych zajęć grupowych. Specyfika wykonywanych przez funkcjonariuszy Służby Więziennej zadań wymaga zatem, aby rozmowy psychologiczne odbywały się bez obecności osób trzecich. Tylko taki sposób prowadzenia rozmów pozwala na zbudowanie właściwej relacji pomiędzy skazanym a psychologiem, dzięki czemu możliwe staje się właściwe rozpoznanie zamiarów danej osoby, udzielenie jej wsparcia, a także ewentualne podjęcie dalszych działań celem deeskalacji napięcia psychicznego.

Nie oznacza to jednak, że działania o charakterze korekcyjnym mogą być realizowane w oderwaniu od najistotniejszej kwestii, jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonariuszom

i pracownikom Służby Więziennej. W celu ograniczenia potencjalnych zagrożeń w ramach wszystkich szkoleń zawodowych funkcjonariusze odbywają zajęcia z zagadnień bezpieczeństwa i samoobrony z elementami prozdrowotnej aktywności fizycznej, a także – w zależności od zajmowanego stanowiska – wyposaża się ich w środki ochrony osobistej oraz stacjonarne i przenośne systemy antynapadowe. Dzięki przyjętym rozwiązaniom i programom szkolenia, funkcjonariusze wykonujący czynności służbowe w bezpośrednim kontakcie z osadzonymi w zakładzie karnym typu zamkniętego i areszcie śledczym wykonują je, co do zasady, bez obecności drugiego funkcjonariusza. Zasada ta ma zastosowanie do rozmów wychowawczych i psychologicznych, które powinny mieć charakter indywidualizowany i sprzyjać prawidłowemu zdefiniowaniu istniejących deficytów.

Zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim funkcjonariuszom i pracownikom więziennictwa ma charakter priorytetowy. Kierownictwo Służby Więziennej monitoruje istniejące zagrożenia i prowadzi odpowiednie działania profilaktyczne, mające na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz wyeliminowanie niepożądanych zachowań ze strony osób pozbawionych wolności. Z tego powodu podjęto decyzje m.in. o:

- wyposażeniu wszystkich funkcjonariuszy działu ochrony wykonujących czynności w bezpośrednim kontakcie z osadzonymi w środki przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek oraz ręcznego miotacza substancji obojętniających;
- wyposażeniu pomieszczeń wychowawców, terapeutów, psychologów w bezprzewodowy lub przewodowy system sygnalizacji napadu;
- wyznaczeniu stref funkcjonariusza i osadzonego oraz odpowiednim ich rozdzieleniu;
- wyposażeniu ww. pomieszczeń w przeszklenie z szybą lub innym materiałem przezroczystym umożliwiającym wgląd do pomieszczenia bez otwierania drzwi;
- wprowadzeniu zasady przyjmowania funkcjonariuszy do pełnienia służby w innych działach niż ochrony wyłącznie po nabyciu odpowiedniego stażu w dziale ochrony;
- wzmocnieniu nacisku na praktyczne aspekty szkolenia z zakresu zagadnień bezpieczeństwa, samoobrony, współpracy i wzajemnego ubezpieczenia, a także reagowania w sytuacjach kryzysowych.

Ad. 3

Przedstawiciele Centralnego Zarządu Służby Więziennej kontrolowali Zakład Karny w Rzeszowie – w zakresie *stricte* działalności ochronnej – w 2018 r. Była to kontrola planowa, zrealizowana w trybie zwykłym zgodnie z przepisami ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej. Należy dodać, że funkcjonowanie ww. jednostki penitencjarnej regularnie było również przedmiotem kontroli sprawowanej przez Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Rzeszowie, który zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej koordynuje i sprawuje nadzór nad działalnością ochronną i warunkami praworządnego wykonywania kar pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania w podległych jednostkach organizacyjnych.

Analiza rejestru upoważnień do kontroli wydawanych w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej wykazała przy tym, że Biuro Ochrony i Spraw Obronnych w 2022 r. przeprowadziło 16 kontroli w jednostkach organizacyjnych. Tematyka kontroli każdorazowo dot. funkcjonowania działów ochrony jednostek podstawowych. W analogicznym okresie Biuro Ochrony i Spraw Obronnych zrealizowało również 18 wizytacji jednostek penitencjarnych, weryfikując

każdorazowo zagadnienia stricte ochronne. Dla roku 2021 kryterium ilościowe kształtowało się zaś następująco: 13 kontroli oraz 50 wizytacji.

Ad. 4

Należy podkreślić, że zgodnie z art. 2 ust. 2b ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. regulującej działanie formacji Służba Więzienna, w zakresie określonym w drodze zarządzenia przez Ministra Sprawiedliwości z inicjatywy własnej lub na wniosek Prokuratora Krajowego, zapewnia porządek i bezpieczeństwo w urzędzie obsługującym Ministra Sprawiedliwości i w Prokuraturze Krajowej.

Według stanu zatrudnienia na dzień 10 marca 2023 r. w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej służbę pełniło 234 funkcjonariuszy Służby Więziennej. Jednocześnie 111 funkcjonariuszy Służby Więziennej Aresztu Śledczego w Warszawie – Służewcu pełniło służbę w dziale ochrony obiektów, którego zadaniem jest ochrona gmachów Ministerstwa Sprawiedliwości i Prokuratury Krajowej.

Ad. 5

Mając na uwadze potrzebę systematycznego i niezwłocznego uzupełniania powstających wakatów, dyrektorzy okręgowi Służby Więziennej, którzy realizują proces naborów do służby, podejmują działania ukierunkowane na zapewnienie adekwatnej liczby kandydatów do służby w Służbie Więziennej. Stale prowadzony jest nabór do służby. Według stanu zatrudnienia na dzień 10 marca 2023 r. w dziale ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej było 1 421 wakatów funkcjonariuszy Służby Więziennej.

Należy podkreślić, że fluktuacja kadry jest zjawiskiem naturalnym, powodującym stałe działania mające na celu zapewnienie odpowiedniej do potrzeb liczby kandydatów do służby. Postępowania kwalifikacyjne kandydatów do służby w Służbie Więziennej prowadzone są z uwzględnieniem specyfiki danego regionu, ponieważ zainteresowanie wstąpieniem do służby w Służbie Więziennej jest zróżnicowane w skali całego kraju.

Aktualnie prowadzona jest szeroko zakrojona akcja promocyjna służby w Służbie Więziennej między innymi w mediach, poprzez akcje promocyjne w środkach komunikacji publicznej czy kontakty z uczelniami wyższymi i szkołami średnimi. Promocja naboru odbywa się również w mediach społecznościowych oraz poprzez umieszczanie plakatów promujących nabór do służby na terenie miast. Funkcjonariusze Służby Więziennej biorą udział w spotkaniach organizowanych w uczelniach i szkołach, urzędach pracy i innych miejscach oraz różnego typu uroczystościach, a także obchodach, gdzie promują zawód funkcjonariusza Służby Więziennej.

Kierownictwo Służby Więziennej podjęło szereg działań ukierunkowanych na zatrzymanie w strukturach formacji, jak największej liczby funkcjonariuszy, w szczególności w pionie ochrony. W związku z powyższym od października 2020 r. w Służbie Więziennej funkcjonują rozwiązania, na podstawie których przyznawane są dodatkowe świadczenia motywacyjne w wysokości 1500 i 2500 złotych miesięcznie, które przysługują funkcjonariuszom, którzy osiągnęli odpowiednio 25 lat służby i 28 lat i 6 miesięcy służby.

Nowym instrumentem, który ma wspierać funkcjonariuszy w rozwoju osobistym i zapewniać im zwiększone możliwości samorealizacji, jest wprowadzona we wrześniu 2022 r. tzw. rekrutacja wewnętrzna. Jest to ogólna zasada naboru wewnętrznego na wakuujące stanowiska w działach pozaochronnych aresztów śledczych i zakładów karnych, spośród funkcjonariuszy, legitymujących się co najmniej 2 letnim stażem służby w Służbie Więziennej. W wyborze kandydata preferowane będą osoby z co najmniej 15-letnim stażem służby w Służbie Więziennej w pionie ochronnym.

Informuję również, że w ramach programu reform pn. „Nowoczesne więziennictwo” wprowadzono m.in. istotne zmiany dotyczące rozszerzenia katalogu okresów zaliczanych do dodatku za wysługę, co bezpośrednio wpłynęło na wzrost uposażeń funkcjonariuszy Służby Więziennej. Zgodnie z przepisami nowelizacji ustawy o Służbie Więziennej i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 stycznia 2023 r. w sprawie stanowisk służbowych oraz stopni funkcjonariuszy Służby Więziennej wprowadzono również dwa nowe stopnie służbowe w korpusie chorążych (chorąży sztabowy, starszy chorąży sztabowy), co pozwoli na realizację nowych awansów na stopniu służbowym dla funkcjonariuszy zajmujących stanowiska służbowe w korpusie chorążych.

Jednocześnie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie dodatków o charakterze stałym do uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy Służby Więziennej, wprowadzono nową regulację polegającą na zmianie ustalania wysokości dodatku za wysługę po przekroczeniu 15 lat służby. Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami, dodatek ten będzie wzrastał o 1% za każdy następny rok służby, aż do wysokości 35% po 30 latach służby, dzięki czemu funkcjonariusze legitymujący się co najmniej piętnastoletnim stażem służby każdego roku otrzymywać będą podwyżkę uposażenia.

Wprowadzone uregulowania to kolejny etap działań podejmowanych przez kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości i Służby Więziennej w celu docenienia i zachęcenia do kontynuowania służby najbardziej doświadczonych funkcjonariuszy. Kierownictwo formacji dostrzega konieczność dalszego prowadzenia intensywnych działań zmierzających do zapewnienia odpowiedniej liczby kandydatów do służby w Służbie Więziennej.

Pragnę podkreślić, że bezpieczeństwo funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej stanowi priorytet dla kierownictwa formacji. W obliczu przywołanej powyżej tragedii zarówno Dyrektor Generalny Służby Więziennej, jak i Minister Sprawiedliwości podjęli odpowiednie działania celem ustalenia wszystkich okoliczności zdarzenia, dzięki czemu możliwym stało się zdefiniowanie obszarów, co do których zachodziła potrzeba zweryfikowania obowiązujących środków bezpieczeństwa. Zapewnienie prawidłowych warunków technicznych, organizacyjnych, kadrowych i finansowych, aby taka tragedia nigdy się nie powtórzyła, jest traktowane jako najistotniejsze zadanie dla całego kierownictwa formacji.

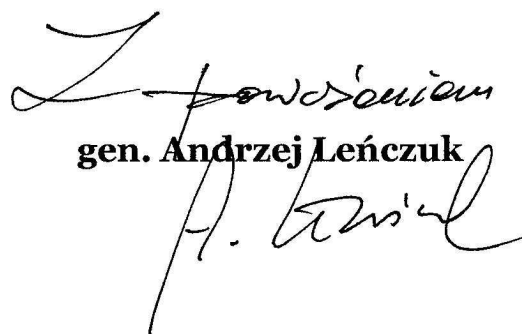
Jednocześnie pragnę podkreślić, że sugestie Pana senatora Krzysztofa Brejzy, jakoby Dyrektor Generalny Służby Więziennej uchylał się od udzielenia odpowiedzi na skierowane wystąpienie są całkowicie nieuprawnione. W dniu 23 marca 2022 r. do Centralnego Zarządu Służby Więziennej przekazana została korespondencja w formie skanu na adres poczty elektronicznej z adresu poczty „gmail”, a zatem powszechnie dostępnej domeny, co uniemożliwiało uznanie ponad wszelką wątpliwość, iż przedmiotowa interwencja została złożona przez osobę uprawnioną (senatora). Należy podkreślić, że interwencja senatorska jest uprawnieniem przysługującym parlamentarzystom na zasadzie art. 20 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora. Z uwagi na niepowszechny krąg osób uprawnionych do składania interwencji (ograniczony wyłącznie do parlamentarzystów), szczególnej wagi nabiera obowiązek identyfikowania osoby występującej z rzeczoną interwencją.

Mając na względzie powyższe, w dniu 31 maja 2022 r. na adres biura senatorskiego Pana senatora Krzysztofa Brejzy (Al. Niepodległości 4 pok. 117, 88-100 Inowrocław) skierowane zostało pismo informujące, że odpowiedź w sprawie udzielona zostanie niezwłocznie w przypadku złożenia interwencji w formie papierowej z podpisem senatora lub podpisania jej

kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Przesyłka zawierająca przedmiotowe pismo została zwrócona do Centralnego Zarządu Służby Więziennej z adnotacją „Zwrot – nie podjęto w terminie”.

Następnie, po otrzymaniu kolejnej korespondencji w formie skanu na adres poczty elektronicznej z adresu poczty „gmail” w dniu 10 października 2022 r., na adres biura senatorskiego Pana senatora Krzysztofa Brejzy w dniu 12 października skierowane zostało kolejne pismo informujące o konieczności przesłania zapytania w odpowiedniej formie. Rzeczona korespondencja została odebrana przez pracownika biura w dniu 19 października 2022 r. Od tego czasu do Centralnego Zarządu Służby Więziennej nie wpłynęła żadna korespondencja od Pana senatora Krzysztofa Brejzy.

Wobec braku odbioru korespondencji kierowanej na adres biura senatorskiego w maju 2022 r. oraz braku ustosunkowania się do pisma skutecznie doręczonego w październiku 2022 r. nie sposób zatem przypisać w tym zakresie jakichkolwiek nieprawidłowości administracji więziennej.

gen. Andrzej Leńczuk

Wykonano w 2-ch egz.:

1. adresat
2. aa.